

ни отлучитися отъ любве его, нъ съ дръзновеніемъ проповѣдати и молитися ему“ („сжщо ние му се молимъ (на Бога) да прогледаме съ душевни очи, та да изпълняваме неговитѣ заповѣди и да го славимъ боголепно, безъ да се боимъ отъ царя, безъ да се свѣнимъ отъ князетѣ, безъ да се срамуваме отъ велможитѣ, но ако и гонение да настѣпи, ако и мъжи да предстоятъ, ако и нужда да налегне, да не се боимъ, ни да се отлѣчваме отъ неговата любовь, но смѣло да проповѣдваме и да му се молимъ“) <sup>12</sup>.

Столицата на Симеона се намирала въ *Великия Преславъ*, въ една прекрасна планинска мѣсност надъ Голѣма Камчия, която тече отъ Балканитѣ, на разстояние 4 часа западно отъ Шуменъ (вж. стр. 6); днесъ тамъ е селото *Преслава* (тур. Ески-Стамбулъ) съ 200 български и 100 турски кѣщи, заобиколени съ много развалини. Въ увода къмъ своя „Шестодневъ“ Иосанъ Екзархъ описва впечатлението, което Преславъ презъ най-доброто си време произвеждалъ на чужденеца: „Ако той пристигне отъ далечъ и стѣпи въ преддверието на княжеския дворъ, ще се очуди и, като доближи до вратата, ще разпитва съ любопитство. А когато влѣзе вътре, ще види отъ дветѣ страни сгради, украсени съ камъни и пѣстро укичени съ дърво. Когато отиде по-нататкъ въ двора, ще види високи палати и черкви съ безбройни камъни, дърво и живописъ, украсени отвътре съ мраморъ и медъ, сребро и злато, така че той не знае, съ какво да ги сравни, понеже въ своята страна никога не е виждалъ нѣщо подобно, а само бедни колиби. Той ще бѣде прехласнатъ отъ очудване. Но ако той сжщо случайно види княза, който стои въ общито съ бисеръ облѣкло, съ нанизъ отъ жълтици на шията (гривна цѣтава), съ гривни на рѣцетѣ, опасанъ съ пурпуренъ поясъ съ златенъ мечъ и какъ отъ дветѣ му страни седятъ неговитѣ боляри съ златни нанизи, пояси и гривни, и ако нѣкой го попита, когато се завърне въ отечеството си: „какво видѣ тамъ?“, той ще отговори: „азъ не зная, какъ да ви разкажа за всичко това; само вашитѣ собствени очи биха били въ състояние да обгърнатъ тоя разкошъ“ <sup>13</sup>. Днесъ, разбира се, отъ всичкото това величие не е останало нищо, освенъ само нѣколко камъни. Презъ 1585 год. французиятъ ученъ Яковъ Бонгаръ, който минавалъ съ пратеничество презъ Букурещъ за Цариградъ, виждалъ тукъ дълги стени отъ бѣлъ камъкъ <sup>14</sup>. Турскиятъ географъ Хаджи Калфа († 1658) описва едни голѣми развалини, които въ негово време се виждали въ околноститѣ на Шуменъ. Тамъ се намирала една голѣма и широка стена отъ времето на „невѣрнитѣ“, която обхващала по-голѣмо пространство, отколкото е мѣстото, заемано отъ Цариградъ, така че много полета и планини влизали въ нея: жителитѣ взимали отъ тамъ четирижгълни издѣлани камъни за своитѣ постройки <sup>15</sup>. Ние можемъ да очакваме отъ Ф. Каница едно описание на Преславскитѣ останки въ днешния имъ видъ.

На 11 май 912 година Левъ Философъ умрѣлъ и оставилъ седемгодишния синъ, Константинъ VII Багренородни. Настояникътъ и чичото на Константина, Александъръ, човѣкъ предаденъ на пиянство, като билъ въ нетрезвено състояние, оскърбилъ пратеницитѣ на Симеона, които отишли тамъ съ предложение да се поднови мирниятъ договоръ. Макаръ че Александъръ умрѣлъ следъ 14 месеца и на негово мѣсто стѣпили нови настояници начело съ патриарха Николъ Мистикъ, ала Симеонъ, вече втори пѣтъ оскърбенъ отъ византийцитѣ, не искалъ повече да се смекчи.

Обстоятелствата били твърде благоприятни за едно нападение на прохналата Византийска империя. На престола седѣло дете, което мнозина не признавали, понеже за неговата законность се водѣла ожесточена борба между николанити и евтимисти. Едната партия признала четвъртия бракъ на императора, благословенъ отъ патриарха Евтимия; другата, начело на